

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Sabiny Mikulíkové: *Břeclavsko v době kultury s lineární keramikou, Univerzita Karlova, Praha 2013*

Diplomová práce Bc. Sabiny Mikulíkové se věnuje důležitému tématu, a to aktualizovaného soupisu dokladů osídlení nositeli kultury s lineární keramikou (dále jen LnK) na Břeclavsku.

Práce se skládá z 11 kapitol, přičemž základní kapitoly jsou 6 – 9. Obsahuje 69 stran textu, 9 stran soupisu literatury (10. kapitola), soupis příloh (11. kapitola) dále v 12. kapitole je 21 obrazových (perokreseb archeologických nálezů z objektů) a 34 tabulkových příloh a dva grafy.

Uvádím, že S. Mikulíková získala v průběhu studia na Ústavu pro archeologii FF Univerzity Karlovy rozsáhlý přehled v této tematice a dokládá to obsáhlým seznamem naší i zahraniční odborné literatury celkově dokonce čítající 112 titulů. Nepochybně se zde odráží také velmi úzká součinnost s vedoucím diplomové práce.

V kapitole 1. (str. 8) seznamuje s cílem práce. Kapitola 2. (str. 9-14) pojednává o dějinách výzkumů LnK na území Moravy a Čech včetně části o významných moravských badatelích.

V logickém sledu pak následují kapitoly 3. o LnK na Moravě, v Čechách, Rakousku, na Slovensku a v Polsku (str. 15-26) a kapitola 4. (str. 27-32), v níž diplomandka vymezila zájmový region Břeclavska a tradičně shrnula jeho přírodní podmínky (geomorfologie, geologie, vodstvo, typy půd).

Kapitola 5. *Lokality LnK na Břeclavsku* je stěžejní část diplomové práce (str. 33-51) obsahující katalog lokalit (v podkapitole 5.1) a rozbor nálezů LnK na jednotlivých lokalitách (v podkapitole 5.2). Bc. Sabina Mikulíková sepsala z literárních pramenů všechny doposud známé doklady aktivit LnK.

Diplomandka uvedla tímto způsobem v širších souvislostech zpracování záchranného archeologického výzkumu J. Pešky z r. 1987 ze sídliště LnK Bavory č. p. 114, který následuje v kapitole 6. (str. 52-55) včetně úvodu zpracovaného z hlediska územního vymezení a podrobně uvedených přírodních poměrů mikroregionu (v podkapitole 6.1), přehledu

pravěkého osídlení na lokalitě včetně hrobů protoúnětické kultury (podkapitola 6.2, str. 52-53) a zahrnujícího zejména popis sídliště s LnK (podkapitola 6.3, str. 53-55). Diplomandka zde již datovala podle notové výzdoby na keramice objekt č. 3 a 5 do fáze LnK IIa, objekt č. 26 do fáze LnK IIb, ze sídlištních jam č. 8 a č. 22 pochází převážně keramika fáze LnK IIa, ale také v menší míře fáze LnK IIb. Zjistila, že v objektu č. 26 je v převaze rozpadající se výzdobný styl fáze LnK IIb (str. 54).

Na lokalitě byly zjištěny i kulové (sloupové) jamky (Tab. č. II), které nebylo možné datovat. Nelze ale vyloučit (ani dokázat), že mohly však původně tvořit půdorys dlouhého domu LnK. Lze to na sídlišti LnK předpokládat.

Zajímavá jsou diplomandčina zjištění ze 7. kapitoly (str. 56-59). S. Mikulíková v ní uskutečnila rozbor keramických archeologických nálezů z dané lokality (početnost zachycuje statistická tabulka č. I), a to především z hlediska výzdoby (Tab. č. III). Doporučoval bych jí více zdůraznit, z jakého základu vypočítávala procentuální zastoupení výzdobných prvků a motivů, tedy z jedné z kolekce „jemného zboží“ (26 % noty, 65 % rýhy) a technické výzdoby převážně z hrubého zboží (18 %). Výčet keramických tříd odráží podle diplomandky obvyklé zastoupení nádob.

S. Mikulíková stanovila z rozboru výzdoby také datování osídlení lokality LnK Bavory, č. p. 114 (viz výše) do fází LnK IIa a IIb (str. 58).

V 8. kapitole zpracovala kamennou broušenou a štípanou industrii, kostěné nástroje (str. 60-67), zrnotěrky (ruční mlýny) a jejich části (drtelid i drtičů) a rovněž mazanici. V další části práce je vyhodnocena kamenná industrie, a to jak broušená, tak štípaná. Broušené nástroje zastupuje nález kopytovitého klínu z přinášeného metabazitu typu Jizerské hory, který byl druhotně použit jako otloukač (obr. XV).

S. Mikulíková upozornila, že soubor štípaných nástrojů byl velmi malý. Tvořily jej tři čepele a úštěp ze silicítů glacienních sedimentů, a krakovsko-čenstochovské jury a rohovce typu Krumlovský les I (str. 60, Tab. č. V -VI). Nálezy štípaných nástrojů nevybočují z obvyklého typologického rámce. Jde však o velmi zajímavé zjištění využívání importovaných surovin v mladším stupni LnK na jižní Moravě. Uvedená skutečnost dokládá kontakty mezi oblastí jižní Moravy a Malopolskem (v rámci „etapovitě“ směny).

Sídliště v Bavorech poskytlo rovněž čtyři části dolních mlecích kamenů (str. 66, Tab. č. VIII), které diplomandka srovnala s nálezy například z Vedrovic, okr. Znojmo.

Kostěnou industrii (podkapitola 8.3) zastupují tři šídla (str. 64, tab. 10, 19, 31, Tab. VII). Na závěr byly v diplomové práci vyhodnoceny atypické zlomky mazanice (podkapitola 8.5, str. 67, Tab. IX).

Bc. Sabina Mikulíková se vyslovila k dosaženým výsledkům ve vlastní závěrečné 9. kapitole diplomové práce (str. 68-69). Shrnula v ní velmi stručně význam kultury s LnK, vývoj výzkumů LnK na Břeclavsku a nejdůležitější poznatky o hustotě i strategii osídlení této kultury, s nimiž se lze ztotožnit. Dále rekapitulovala výsledky rozborů nálezů ze sídliště Bavory č. p. 114, okr. Břeclav.

Zjistila, že nejvíce sídlišť LnK na Břeclavsku (zvláště v jeho jižní části) leží v menších nadmořských výškách přibližně mezi 160 m až 250 m (na úbočí Pavlovských vrchů). Obec Bavory je situována v nadmořské výšce kolem 252 m (viz str. 52, Obr. V). Lokality zaujímají polohy níže ve svahu (blíže vodotečím). Je zřejmé, že také svažitost poloh LnK nepřekračuje 3 stupně, spíše je však ještě menší.

Diplomandka znovu doložila, že aktualizovaný soupis nálezů LnK z Břeclavska ukázal intenzitu osídlení regionu v novém světle. Uvažuje o existenci jedné sídelní oblasti lidu LnK s obdobnými znaky na Mikulovsku (sídlíště Bavory, Mikulov – „Na Jelení louce“, jeskyně „Tuold“ a pohřby „Pod Kočičí skálou“)

Velmi kladně hodnotím to, že jde o „materiálovou“ diplomovou práci (na rozdíl od prací rázu esejí), která se věnovala navíc zpracování doposud neuveřejněného inventáře ze záchranného výzkumu. Bc. S. Mikulíková vyhodnotila zcela správně výzdobné motivy (viz Tab. IV, str. 59), třebaže jde o fragmentární materiál z malého nálezového souboru (26 % zlomků nádob zdobených notovou výzdobou a 65 % rytými liniemi, 18 % technickou výzdobou).

Totéž stanovisko zaujímám ke zvládnutí kresebné dokumentace nálezů na velmi dobré úrovni (což je velmi důležité pro vlastní praxi).

Vesmíš kladné hodnocení musím jako oponent doplnit rovněž o dílčí podněty. Rozsah práce samozřejmě byl dán velikostí souboru nálezů. Diplomandka se však mohla například ve 3. kapitole více zmínit o vodní síti Břeclavska, podél níž probíhalo osídlení nositelů LnK jako prvních zemědělců.

Doporučil bych S. Mikulíkové do budoucna, aby zpracovala statisticky výsledky výskytu jednotlivých druhů výzdoby (vhloubená: rytá, nehtové vrypy a prstové důlky, noty; plastická: výčnělky a jejich typ, ucha) z jinak velmi přehledně zpracované Tab. č. III (str. 57) a poté motivů, které opět názorně zpracovala v Tab. č. IV. Mohla by je porovnat a ještě více rozvést jejich procentuální zastoupení jak v textu, tak v podobě grafů. Dále tak mohla využít analogických statistických výsledků ze srovnatelných lokalit LnK. Obdobně mohla pracovat se zastoupením keramických tříd (jednotlivých tvarů nádob). Ochudila se tak v diplomové práci o další, byť dílčí výsledky, které by jí rozšířily rovněž stránkový rozsah diplomové práce.

Po jazykové stránce nelze mít k diplomové práci vážnější výhrady.

Závěrem přesto uvádím, že Bc. Sabina Mikulíková zpracovala diplomovou práci velmi zodpovědně. Má hodnotu zajisté pro nové posouzení vyšší intenzity osídlení lidem LnK na Břeclavsku. Diplomová práce S. Mikulíkové proto splňuje na ni kladené požadavky a její jednotlivé části velmi kladně hodnotím. Z uvedených důvodů ji plně doporučuji k úspěšné obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

V Hradci Králové 23. 8. 2013

doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.
oponent diplomové práce